

Aktuality z Evropské unie od Stálého zastoupení ČAK v Bruselu

(únor 2024)

★ Právní předpis EU o násilí na ženách

Dne 6. února se Belgické předsednictví a Evropský parlament dohodly na vůbec prvním právním předpisu EU týkajícím se násilí na ženách a domácího násilí. Nová směrnice stanoví minimální pravidla pro vymezení konkrétních trestných činů a trestů, jejichž účelem je řešit tuto formu násilí. Také stanoví práva obětí všech forem násilí na ženách nebo domácího násilí a zajišťuje jejich ochranu. Směrnice harmonizuje klasifikace např. následujících jednání jako trestných činů: mrzačení ženských pohlavních orgánů, nucené sňatky, sdílení intimních snímků bez souhlasu, kybernetické pronásledování, kybernetické obtěžování a kybernetické podněcování k násilí nebo nenávisti. Směrnice usnadní obětem těchto trestných činů také přístup ke spravedlnosti a členským státům ukládá povinnost poskytovat odpovídající úroveň specializované ochrany a podpory. Členské státy musí například zajistit, aby oběti mohly oznamovat násilné činy vůči ženám nebo domácí násilí prostřednictvím přístupných a snadno použitelných kanálů a aby měly také možnost podávat oznámení a předkládat důkazy online, a to alespoň v případě kyberkriminality. Pokud jsou oběťmi takového protiprávního jednání děti, budou jim státy EU muset zajistit pomoc odborníků vyškolených pro práci s dětmi. A pokud se násilné činy týkají osoby, která je nositelem rodičovské zodpovědnosti, měly by členské státy zajistit, aby oznámení nebylo podmíněno souhlasem této osoby. Orgány totiž budou muset ještě předtím, než bude tato osoba o oznámení informována, přijmout opatření na ochranu bezpečnosti dítěte. Když oběť sexuálního nebo domácího násilí poprvé kontaktuje příslušný orgán, musí být rovněž posouzeno, jaké riziko ze strany pachatele nebo podezřelého hrozí. Na základě toho budou příslušné orgány muset zavést odpovídající ochranná opatření. Jejich součástí by mohlo být rozhodnutí o vykázaní a omezující nebo ochranné příkazy.

Podrobnější informace jsou k dispozici v češtině zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2024/02/06/violence-against-women-council-and-european-parliament-reach-deal-on-eu-law/>

★ Aktualizace trestněprávních pravidel

Komise dne 6. února přijala návrh na aktualizaci trestněprávních předpisů týkajících se pohlavního zneužívání a pohlavního vykořisťování dětí. Revidovaná pravidla rozšiřují definici trestných činů a zavádějí vyšší tresty a konkrétnější požadavky na

prevenci i na pomoc obětem. Návrh rozšiřuje definice trestných činů souvisejících s pohlavním zneužíváním dětí ve všech členských státech. Mezi tyto nové trestné činy patří živé streamování pohlavního zneužívání dětí a držení a výměna návodů pro pedofily. Nová pravidla rovněž aktualizují definice trestných činů tak, aby byly zahrnuty i materiály obsahující pohlavní zneužívání dětí, které byly vytvořeny pomocí „deep fake“ nebo umělé inteligence. Návrh dále stanoví delší lhůtu, během níž mohou oběti oznámit pohlavní zneužívání, které utrpěly, a podat žalobu proti pachateli. Nová pravidla rovněž poskytnou obětem právo na finanční odškodnění s cílem řešit dlouhodobou újmu způsobenou pohlavním zneužíváním. Kromě toho se po členských státech požaduje, aby zavedly koordinační mechanismus, který umožní co nejlépe využít dostupné programy prevence a pomoci obětem. Členské státy jsou v návrhu vyzvány, aby zvýšily investice do zlepšování informovanosti, zejména pokud jde o rizika on-line, v zájmu zajištění bezpečnějšího a kvalitnějšího internetového prostředí pro děti a mladé lidi. Navíc jsou stanoveny nové požadavky, které zaručí, že při náboru pracovníků pro aktivity zahrnující úzký kontakt s dětmi a pro práci v organizacích pro boj proti pohlavnímu zneužívání dětí se bude po uchazečích vyžadovat výpis z trestního rejstříku. Rovněž bude v zájmu řešení zásadního problému v úsilí o zastavení pohlavního zneužívání dětí zavedena povinnost nahlásit trestný čin, a to alespoň pro odborníky, kteří pracují v úzkém kontaktu s dětmi.

Podrobné informace jsou k dispozici v češtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_24_631

Nová globální pravidla WTO

Dne 27. února 2024 začínají platit nová pravidla Světové obchodní organizace (WTO), která si kladou za cíl posílit a zjednodušit obchod se službami. Nová pravidla platí pro rozsáhlou a různorodou skupinu členů WTO mezi něž patří rozvinuté, rozvojové i nejméně rozvinuté země a na které připadá 92 % světového obchodu se službami. Soubor pravidel dohodnutý v rámci společné iniciativy týkající se domácí regulace služeb by měl zmírnit požadavky na povolování a omezit procesní překážky, s nimiž se potýkají podniky na celém světě. Jasná pravidla pro udělování povolení, jež byla v rámci této společné iniciativy dohodnuta, by měla obchod se službami výrazně usnadnit. Týká se to zejména mikropodniků a malých a středních podniků či žen podnikatelek, jež obvykle nedisponují stejnými zdroji k tomu, aby splnily komplexní požadavky, a mohly tak působit na zahraničních trzích. Pravidla rovněž přispívají k naplňování digitální agendy, neboť z iniciativy mohou profitovat odvětví, jako jsou telekomunikace, počítačové služby, strojírenství a bankovníctví. Poprvé také text WTO obsahuje závazné ustanovení o zákazu diskriminace mezi muži a ženami. Nová pravidla nyní uplatňuje 71 členů WTO včetně EU.

Podrobnější informace jsou k dispozici v češtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_24_1141

EU přijala 13. balíček sankcí proti Rusku

Komise vítá, že Rada přijala dne 23. února 13. balíček sankcí proti Rusku. Přijatý balíček sankcí se zaměřuje na další omezení přístupu Ruska k vojenským technologiím, například pro drony, a na jeho základě jsou sankcionováni další jednotlivci a společnosti zapojené do ruského válečného úsilí. Tímto novým balíčkem přesáhl počet jednotlivě sankcionovaných subjektů hranici 2 000.

Podrobné informace jsou k dispozici v češtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_24_963

Nové iniciativy pro digitální infrastrukturu

Dne 21. února Komise představila soubor možných opatření na podporu inovací, bezpečnosti a odolnosti digitálních infrastruktur. Na těchto pokročilých infrastrukturách a službách digitálních sítí závisí budoucí konkurenceschopnost evropského hospodářství, jelikož rychlá, bezpečná a rozšířená konektivita má zásadní význam pro zavádění technologií pro zítřejší svět, jako je telemedicína, automatizované řízení vozidel, prediktivní údržba budov nebo přesné zemědělství. Balíček opatření v oblasti digitální konektivity má zahájit diskusi se zainteresovanými stranami, členskými státy a podobně smýšlejícími partnery o tom, jak utvářet budoucí politická opatření EU, a to s cílem dosáhnout konsensu ohledně konkrétních politických opatření – Bílé knihy na téma jak zvládnout potřeby evropské digitální infrastruktury a doporučení o bezpečnosti a odolnosti podmořské kabelové infrastruktury.

Podrobné informace jsou k dispozici v češtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_24_941

Formální řízení na základě Aktu o digitálních službách proti TikToku

Komise zahájila dne 19. února formální řízení s cílem posoudit, zda společnost TikTok případně porušila akt o digitálních službách v oblastech souvisejících s ochranou nezletilých osob, transparentností reklamy, přístupem výzkumných pracovníků k údajům, jakož i řízením rizik návykového designu a škodlivého obsahu. Současným zahájením řízení není dotčeno jakékoli jiné řízení, které může Komise rozhodnout o zahájení jakéhokoli jiného jednání, které může představovat porušení podle aktu o digitálních službách, například v souvislosti s povinnostmi poskytovatele týkajícími se šíření nezákonného obsahu, jako je teroristický obsah nebo pohlavní zneužívání dětí on-line, nebo oznamování podezření z trestných činů.

Podrobnější informace jsou k dispozici v češtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_24_926

Nařízení o digitálních službách začíná platit pro všechny online platformy v EU

Od 17. února se na všechny internetové zprostředkovatele v EU začne vztahovat nařízení o digitálních službách, což je přelomový soubor pravidel EU, jehož cílem je zajistit bezpečnější, spravedlivější a transparentnější online prostředí.

Všechny online platformy s uživateli v EU, s výjimkou malých podniků a mikropodniků zaměstnávajících méně než 50 osob a s ročním obratem nižším než 10 milionů eur, musí zavést opatření s cílem: bojovat proti nezákonnému obsahu, zboží a službám; chránit nezletilé osoby, včetně úplného zákazu cílení reklamy na nezletilé osoby prostřednictvím reklamy založené na profilování nebo na osobních údajích; poskytovat uživatelům informace o zobrazovaných reklamách, tedy například o tom, proč se jim dané reklamy zobrazují a kdo za ně zaplatil; zakázat reklamu zacílenou na uživatele na základě citlivých osobních údajů, jako jsou politické názory nebo náboženské vyznání, sexuální preference atd.; poskytovat odůvodnění rozhodnutí o moderování obsahu (např. odstranění obsahu, pozastavení účtu atd.) uživatelům, kterých se tato rozhodnutí týkají, a nahrávat tato odůvodnění do databáze transparentnosti stanovené v nařízení o digitálních službách; poskytnout uživatelům přístup k mechanismu pro podávání a vyřizování stížností, aby mohli rozhodnutí o moderování obsahu napadnout; nejméně jednou ročně zveřejnit zprávu o svých postupech moderování obsahu; poskytnout uživatelům jasné uživatelské podmínky, včetně hlavních parametrů, na jejichž základě fungují jejich systémy doporučení obsahu; určit kontaktní místo pro orgány i uživatele. Kromě online platform se nařízení o digitálních službách vztahuje také na hostingové služby (např. cloudové služby nebo systémy doménových jmen, základní služby, které propojují uživatele s požadovanými adresami internetových stránek), jakož i na internetové zprostředkovatele (např. poskytovatele internetových služeb nebo domény). Hostingové služby a internetoví zprostředkovatelé podléhají dílčím povinnostem podle nařízení o digitálních službách.

Podrobnější informace jsou k dispozici v češtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_24_881

Výroční zpráva o jednotném trhu

Komise dne 14. února zveřejnila novou výroční zprávu o jednotném trhu a konkurenceschopnosti.

Zpráva podrobně popisuje silné stránky a výzvy evropského jednotného trhu v oblasti konkurenceschopnosti a sleduje vývoj v uplynulém roce pomocí devíti faktorů konkurenceschopnosti, kterými jsou: fungování jednotného trhu, přístup k soukromému kapitálu, veřejné investice a infrastruktura, výzkum a inovace, energetika, oběhovost, digitalizace, vzdělávání a dovednosti, obchodní a otevřená strategická autonomie. Zpráva připomíná, že jednotný trh je jednou z největších integrovaných tržních oblastí na světě a že posiluje ekonomiku EU prostřednictvím rozsáhlého sdílení poptávky, diverzifikovaných zdrojů dodávek, příležitostí k inovacím a zvýšení produkce, silných sociálních práv a spravedlivých pracovních podmínek a

zároveň slouží jako geopolitická páka. Poukazuje na to, že je třeba posílit prosazování dohodnutých pravidel a zjednodušit jejich provádění.

Pokud jde o investice, zpráva dospěla k závěru, že veřejné investice se po finanční krizi zotavily z nízkých úrovní, částečně díky Nástroji pro oživení a odolnost, zatímco soukromé investice jsou i nadále vysoké. Poukazuje též na zadávání veřejných zakázek jako na nástroj na strategickou podporu naší ekologické a digitální transformace. Ačkoliv vysoké ceny energií jsou i nadále výzvou, zpráva poukazuje na důležité kroky, které byly v posledních letech učiněny s cílem aktualizovat soubor nástrojů energetické politiky EU a podpořit výrobu čistých technologií v EU. Zpráva rovněž konstatuje, že EU je významnou obchodní velmocí, která představuje 16 % celosvětového vývozu, a že obchod je i nadále zdrojem konkurenceschopnosti. Poskytuje základ pro diskuse v Evropském parlamentu, Evropské radě a Radě o tom, jakým způsobem lze letos na jaře podpořit agendu v oblasti jednotného trhu a konkurenceschopnosti.

Podrobnější informace jsou k dispozici v češtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_24_821

Revidované sdělení definice trhu

Evropská komise přijala dne 8. února revidované sdělení o definici trhu. Definice trhu vyžaduje identifikování hranic hospodářské soutěže mezi podniky při posuzování spojení a většiny věcí týkajících se hospodářské soutěže. Revidované sdělení o definici trhu nabízí rozšířené a aktuální pokyny k přístupu Komise k vymezení trhu. Jedná se o soubor zásad, metodiky, judikatury a osvědčených postupů přizpůsobených novým okolnostem, které se budou používat pro vymezení trhů v antimonopolních věcech a případech spojování podniků. Pro podniky zvýší transparentnost i právní jistotu a usnadní jim dodržování předpisů a přispěje k účinnějšímu prosazování pravidel hospodářské soutěže. Revize pokynů je první revizí sdělení o definici trhu od jeho přijetí v roce 1997. Odráží významný vývoj v mezidobí, zejména nárůst digitalizace a nové způsoby nabízení zboží a služeb, jakož i provázanou povahu obchodních výměn.

Podrobnější informace jsou k dispozici v češtině zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_23_6001

Dohoda o sídle Evropského orgánu pro boj proti praní peněz a financování terorismu (AMLA)

Dne 24. února rozhodli zástupci Rady a Evropského parlamentu o sídle budoucího evropského orgánu pro boj proti praní peněz a financování terorismu (AMLA). AMLA bude mít sídlo ve Frankfurtu nad Mohanem a zahájí svou činnost v lednu 2025. Tento nový orgán je ústředním prvkem reformy rámce EU pro boj proti praní peněz, bude mít více než 400 zaměstnanců. Nařízení o AMLA, jež čeká na formální schválení Evropským parlamentem, zakotvuje soubor přímých a nepřímých dohledových a koordinačních pravomocí v AML oblasti nad národními finančními analytickými úřady a dalšími pověřenými subjekty.

Podrobné informace jsou k dispozici v češtině zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2024/02/22/frankfurt-to-host-the-eus-new-anti-money-laundering-authority-aml/>

Směrnice o právu na opravu

Rada a Evropský parlament dosáhly dne 2. února předběžné dohody o směrnici, která prosazuje opravy porouchaného nebo vadného zboží, a je rovněž známá jako směrnice o právu na opravu. Právní předpis, o němž bylo dosaženo dohody, spotřebitelům usnadní, aby místo výměny usilovali o opravu. Usnadní a zrychlí totiž přístup k opravárenským službám a zvýší jejich transparentnost a atraktivitu. Předběžná dohoda se vztahuje na všechny výrobky, u nichž stanoví právní předpisy EU požadavky na opravitelnost, ukládá výrobcům zboží povinnost zboží s těmito požadavky opravovat, zavádí evropský informační formulář, který spotřebitelům poskytuje klíčové údaje o opravárenských službách, a sjednocuje vnitrostátní informační platformy pro informace o opravách do evropské online platformy. Za tímto účelem směrnice navrhuje nový soubor nástrojů, aby byly opravy pro spotřebitele atraktivnější.

Podrobné informace jsou k dispozici v češtině zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2024/02/02/circular-economy-council-and-parliament-strike-provisional-deal-on-the-right-to-repair-directive/>

Evropská digitální peněženka

Dne 29. února schválil Evropský parlament plány na zavedení celoevropské digitální peněženky pro ověřování a přístup k veřejným a soukromým službám, sdílení dokumentů a ochranu osobních údajů. Tato peněženka umožní občanům EU přeshraniční digitální přístup ke klíčovým veřejným službám a bude používána přísně dobrovolně. Poslanci také zajistili ochranu práv občanů a podporu inkluzivního digitálního systému a nařídili vytvoření peněženky s otevřeným zdrojovým kódem pro zvýšení transparentnosti a bezpečnosti. Důraz je kladen i na ochranu osobních údajů prostřednictvím panelu ochrany osobních údajů, který uživatelům poskytne plnou kontrolu nad jejich daty.

Podrobnější informace jsou k dispozici v angličtině zde: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240223IPR18095/meps-back-plans-for-an-eu-wide-digital-wallet>

Rada přijala postoj k modernizaci digitálních nástrojů v právu obchodních společností

Dne 14. února přijala Rada postoj k pozměňující směrnici za účelem dalšího rozšíření a modernizace využívání digitálních nástrojů a procesů v právu obchodních společností. Nová pravidla si kladou za cíl usnadnit dostupnost údajů o obchodních společnostech, posílit důvěru ve společnosti a jejich transparentnost ve všech členských státech, zlepšit propojení mezi orgány veřejné správy a zredukovat administrativní zátěž společností a dalších zúčastněných stran v přeshraničních situacích. V důsledku návrhu Komise bude více informací o společnostech zveřejněno na úrovni EU prostřednictvím systému propojení obchodních rejstříků (BRIS). Cílem směrnice je zajistit, aby údaje o společnostech v obchodních rejstřících byly přesné, spolehlivé a aktuální. Nová pravidla rovněž omezí administrativní zátěž v přeshraničních situacích, když společnosti využívají podnikové informace z obchodních rejstříků. Návrh například odstraňuje formality, jako je povinnost opatřit podnikové dokumenty apostilou, a podporuje praxi, kdy se při zakládání dceřiných společností a poboček v jiném členském státě určité administrativní postupy uplatní pouze jednou. Zavádí rovněž vícejazyčné osvědčení společnosti EU, které se bude používat v přeshraničních situacích.

Podrobnější informace jsou k dispozici v češtině zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2024/02/14/digital-transformation-in-enterprises-council-adopts-position-on-upgrading-digital-company-law-tools/>

Příspěvek CCBE do Zprávy Komise o právním státu

Rada evropských advokátních komor (CCBE) zveřejnila dne 14. února svůj příspěvek do Zprávy Komise o právním státu – preventivním instrumentu EU pro kvalitativní analýzu ochrany principů právního státu napříč členskými státy EU. Příspěvek CCBE je rozdělen do dvou částí, kdy jednak shrnuje klíčové aspekty příspěvků národních advokátních komor, jednak shrnuje horizontální aspekty, na něž se organizace v posledním roce zaměřovala. ČAK se na přípravě příspěvku CCBE podílela a rovněž zaslala Komisi svůj národní příspěvek.

Kompletní dokument je k dispozici zde: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/ROL/EN_ROL_20240214_CCBE-Contribution-for-the-2024-Rule-of-Law-Report.pdf

Rada schválila návrh směrnice o posílení postavení spotřebitelů pro ekologickou transformaci

Rada EU dne 20. února přijala směrnici o posílení postavení spotřebitelů pro ekologickou transformaci. Nová pravidla posílí práva spotřebitelů změnou směrnice

o nekalých obchodních praktikách a směrnice o právech spotřebitelů a přizpůsobením těchto dvou právních předpisů ekologické transformaci a oběhovému hospodářství. Přijetí směrnice představuje poslední krok v rozhodovacím procesu. Směrnice bude spotřebitele chránit před zavádějícími „ekologickými“ tvrzeními, včetně nespravedlivých tvrzení o kompenzacích emisí uhlíku. Bude v ní také vyjasněna odpovědnost obchodníků v případě informací (nebo nedostatku informací) o předčasném zastarávání výrobků, zbytečných aktualizací softwaru nebo neodůvodněné povinnosti nakupovat náhradní díly od původního výrobce. Směrnice dále zlepší informace určené spotřebitelům, což jim umožní činit ekologická rozhodnutí podle zásad oběhovosti. Například výrobky v celé EU budou opatřeny harmonizovaným štítkem s informacemi o obchodní záruce na trvanlivost.

Podrobné informace jsou k dispozici v češtině zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2024/02/20/consumer-rights-final-approval-for-the-directive-to-empower-consumers-for-the-green-transition/>

Rada se dohodla na konečném znění směrnice posilující roli orgánů pro rovné zacházení v EU

Rada se dne 20. února dohodla na konečné podobě směrnice, jejímž cílem je posílit v celé EU úlohu, již orgány pro rovné zacházení plní v boji proti diskriminaci na základě pohlaví, rasového nebo etnického původu, náboženského vyznání nebo přesvědčení, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace. Nyní bude Evropský parlament požádán o vyjádření souhlasu. V celé EU byly zřízeny orgány pro rovné zacházení, které mají prosazovat rovné zacházení, bojovat proti diskriminaci a poskytovat pomoc obětem. Nová směrnice si klade za cíl zvýšit účinnost orgánů pro rovné zacházení a zaručí jejich nezávislost, neboť stanoví minimální standardy pro jejich fungování.

Podrobné informace jsou k dispozici v češtině zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2024/02/20/equality-bodies-council-agrees-on-final-text-to-strengthen-their-role-across-the-eu/>

JUDIKATURA:

SDEU: Rozsudek Soudního dvora ve věci C-715/20 | X (Neuvedení důvodů ukončení pracovní smlouvy), ze dne 20. února 2024

Zaměstnanec v pracovním poměru na dobu určitou musí být informován o důvodech ukončení jeho pracovní smlouvy výpovědí, je-li taková povinnost stanovena u zaměstnanců v pracovním poměru na dobu neurčitou. Vnitrostátní právní úprava, která stanoví sdělení těchto důvodů pouze zaměstnancům v pracovním poměru na dobu neurčitou, porušuje základní právo zaměstnance v pracovním poměru na dobu určitou na účinnou právní ochranu.

Polský soud rozhoduje o sporu mezi zaměstnancem s pracovní smlouvou na dobu určitou a jeho bývalým zaměstnavatelem. V souladu s vnitrostátními právními předpisy posledně uvedený ukončil uvedenou pracovní smlouvu výpovědí, aniž uvedl důvody svého rozhodnutí. Zaměstnanec namítá protiprávnost svého propuštění a domnívá se, že neuvedení takového údaje je v rozporu se zásadou zákazu diskriminace zakotvenou v unijním právu, jakož i v polském právu. Tvrdí, že povinnost sdělit důvody nicméně existuje v polské právní úpravě, pokud jde o rozvázání pracovních smluv na dobu neurčitou. Polský soud se Soudního dvora táže, zda je tento rozdíl v požadavcích na ukončení pracovního poměru v závislosti na druhu pracovní smlouvy slučitelný s rámcovou dohodou o pracovních poměrech na dobu určitou. Chtěl by také vědět, zda se lze této dohody dovolávat ve sporu mezi jednotlivci.

Soudní dvůr ve svém rozsudku připomněl, že cílem rámcové dohody je zlepšit kvalitu práce na dobu určitou zajištěním dodržování zásady zákazu diskriminace. Pokud zaměstnanec v pracovním poměru na dobu určitou neobdrží informace o důvodech ukončení pracovní smlouvy, je připraven o důležité informace pro posouzení toho, zda propuštění není neodůvodněné. Nemá předem k dispozici informace, které by mohly být rozhodující pro účely volby, zda podá žalobu, či nikoli. Dotčené polské právní předpisy tedy zavádějí rozdílné zacházení v neprospěch zaměstnanců v pracovním poměru na dobu určitou. Bude nicméně na předkládajícím soudu, aby určil, zda se ve věci v původním řízení zaměstnanec v pracovním poměru na dobu určitou nacházel v situaci srovnatelné se situací zaměstnanců zaměstnaných toutéž společností na dobu neurčitou.

Soudní dvůr má dále za to, že pouhá dočasná povaha pracovního poměru neodůvodňuje méně příznivé zacházení se zaměstnanci v pracovním poměru na dobu určitou. Flexibilita, která je vlastní této formě pracovní smlouvy, není sdělením důvodů propuštění dotčena. I když je vnitrostátní soud nucen zaručit plný účinek unijního práva, není v projednávaném případě povinen upustit od použití vnitrostátního ustanovení pouze z toho důvodu, že je v rozporu s rámcovou dohodou. Tato smlouva je připojena ke směrnici a nelze se jí dovolávat ve sporu mezi jednotlivci. Dotčené rozdílné zacházení však rovněž porušuje základní právo na účinnou právní ochranu zaručené Listinou základních práv Evropské unie. Vzhledem k tomu je vnitrostátní soud, kterému byl předložen spor mezi jednotlivci, povinen v nezbytném rozsahu upustit od použití vnitrostátní právní úpravy, pokud ji nelze vykládat konformně.

Kompletní text rozsudku je k dispozici zde: <https://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?num=C-715/20>

SDEU: Rozsudek Soudního dvora ve věci C-491/21 Direcția pentru Evidența Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date, ze dne 22. února 2024

Odepření členského státu vydat svému státnímu příslušníkovi kromě cestovního pasu také průkaz totožnosti, který lze použít jako cestovní doklad, pouze z důvodu, že má bydliště v jiném členském státě, je v rozporu s unijním právem. Toto odepření představuje omezení práva volného pohybu v rámci Unie tím, že vytváří rozdílné zacházení mezi občany s bydlištěm v zahraničí a občany s bydlištěm v tomto členském státě.

Rumunský advokát má od roku 2014 bydliště ve Francii a vykonává profesní činnost jak ve Francii, tak v Rumunsku. V roce 2017 požádal rumunské orgány, aby mu vydaly průkaz totožnosti, jednoduchý nebo elektronický, který by představoval cestovní doklad, jenž by mu umožnil cestovat do Francie. Tato žádost byla zamítnuta z důvodu jeho bydliště v zahraničí. Rumunský Nejvyšší kasační a soudní dvůr, kterému byla věc předložena, položil Soudnímu dvoru předběžnou otázku.

Soudní dvůr ve svém rozsudku rozhodl, že odepření vydat rumunským státním příslušníkům s bydlištěm v jiném členském státě průkaz totožnosti pouze z důvodu, že dotyčná osoba nemá bydliště v Rumunsku, představuje omezení práva svobodně se pohybovat a pobývat v rámci Unie. Rumunská právní úprava totiž zavádí rozdílné zacházení mezi rumunskými občany s bydlištěm v zahraničí a rumunskými občany, kteří mají bydliště v Rumunsku. Prvně uvedení mají pro účely cestování pouze cestovní pas, zatímco ti druzí mohou mít průkaz totožnosti i cestovní pas.

Unijní právo neukládá členským státům, aby vystavovaly svým státním příslušníkům dva doklady, které lze použít jako cestovní doklady. Neumožňuje jim však zacházet méně příznivě s těmi svými státními příslušníky, kteří využili práva volného pohybu a pobytu v rámci Unie, aniž by to bylo odůvodněno objektivními hledisky obecného zájmu. Taková právní úprava nemůže být odůvodněna ani nutností přiznat adrese bydliště uvedené v průkazu totožnosti průkaznost, ani účinností identifikace a kontroly této adresy ze strany příslušného správního orgánu.

Kompletní text rozsudku je k dispozici zde:
<https://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?num=C-491/21>

ESLP: Rozsudek ve věci Mehmet Zeki Doğan proti Turecku (stížnost č. 3324/19), ze dne 13. února 2024

Evropský soud pro lidská práva rozhodl ve věci Mehmet Zeki Doğan proti Turecku pěti hlasy proti dvěma, že došlo k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (právo na spravedlivý proces).

Věc se týkala obnovy řízení proti stěžovateli za jeho odsouzení za členství v teroristické organizaci a následného zrušení rozhodnutí o odsouzení. ESLP v rámci prvního řízení vydal dne 6. října 2009 rozsudek ve věci Mehmet Zeki Doğan proti Turecku (č. 38114/03), v němž konstatoval porušení čl. 6 odst. 3 písm. c) (právo na právní pomoc podle vlastního výběru) Úmluvy ve spojení s čl. 6 odst. 1 (právo na spravedlivý proces) z důvodu nedostatečného přístupu stěžovatele k právní pomoci v době, kdy byl ve vazbě, avšak prohlásil za nepřijatelnou jeho stížnost týkající se použití jeho policejních výpovědí, které údajně učinil pod nátlakem. Proběhlo obnovené řízení, v rámci kterého vnitrostátní soudy shledaly, že bylo provedeno v souladu se závěry ESLP ve vztahu ke stěžovateli.

S odvoláním na článek 6 odst. 1 (právo na spravedlivý proces) si stěžovatel stěžoval, že obnovené trestní řízení bylo vedeno v rozporu se zákonem. Řízení nebylo spravedlivé v tom smyslu, že výpovědi spoluobviněných údajně učiněné pod nátlakem bez přítomnosti obhájce, byly připuštěny jako důkaz.

Turecký soud prvního stupně v rámci obnoveného řízení dospěl k závěru, že bylo porušeno stěžovatelovo právo na přístup k obhájci podle článku 6 odst. 3 písm. c)

Úmluvy a neopřel se o výpověď, kterou stěžovatel učinil při policejním výslechu. Nicméně zřejmě odepřel stěžovateli stejnou procesní záruku ve vztahu k výpovědím V. Ç. a M. K., které učinili v nepřítomnosti obhájce. To je zřejmé z toho, že soud řádně neodůvodnil svá rozhodnutí, kterými na jedné straně vyloučil policejní výpovědi stěžovatele a důkazy, které poskytl při rekonstrukci událostí, protože neměl přístup k právní pomoci, a na druhé straně se opřel o policejní výpovědi V. Ç. a důkazy, které V. Ç. poskytl při stejné rekonstrukci událostí jako stěžovatel, přestože V. Ç. rovněž neměl přístup k právní pomoci, když byl ve vazbě. V každém případě se zdá, že se soud prvního stupně touto otázkou nezabýval. Kasační soud ani Ústavní soud nevyvodily závěry nezbytné k nápravě újmy plynoucí z přístupu soudu prvního stupně, což mělo za následek, že možnost poskytnutá stěžovateli zpochybnit důkazy byla pouze nominální a nebyla způsobilá zajistit výkon jeho práv podle čl. 6 odst. 1. Úmluvy.

ESLP judikoval, že absence odpovídající reakce vnitrostátních soudů na odůvodněné tvrzení, že určitý důkaz byl získán v rozporu se zákonnými požadavky nebo právy a svobodami chráněnými Úmluvou a jejími protokoly, je neslučitelná s požadavky spravedlivého procesu, zejména pokud měl tento důkaz rozhodující význam pro odsouzení. Vnitrostátní soudy tudíž neuplatnily nezbytné procesní záruky v souladu se zárukami spravedlivého procesu podle čl. 6 odst. 1, pokud jde o policejní výpovědi a svědectví M. K. a V. Ç. Tím došlo k narušení celkové spravedlnosti trestního řízení proti stěžovateli. Došlo tedy k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

Celé znění rozsudku v anglickém jazyce je k dispozici zde: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-230853>

Odbor mezinárodních vztahů ČAK